

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

DIŞ TİCARET VE GÜMRÜK BİRLİĞİ

ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI

ASIM BARLIN'IN

**“GÜMRÜK KANUNU SONRASI DÜZENLEMELER:
BEYAN ESASI VE PİYASA GÖZETİM VE DENETİM**

UYGULAMLARI” BAŞLIKLİ SEMİNERİ

AÇILIŞ KONUŞMASI

28 Ekim 2009

Tekfen Tower Konferans Salonu, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Bakanım, Değerli Konuklar;

TÜSİAD Dış Ticaret ve Gümrük Birliği Çalışma Grubumuzun “Gümrük Kanunu Sonrası Düzenlemeler: Beyan Esası ve Piyasa Gözetim ve Denetim Uygulamaları” konulu seminerine hoşgeldiniz.

Bildiğiniz gibi, Avrupa Birliği-Türkiye Ortaklık Konseyinin 6 Mart 1995 tarihli toplantısında kabul edilen 1/95 sayılı, Ortaklık Konseyi Kararı (Gümrük Birliği Kararı) ile Türkiye ile Avrupa Birliği arasında gümrük birliği tesis edilmiştir.

Bu tarihten itibaren, alınan Bakanlar Kurulu Kararlarıyla mevcut 1615 Sayılı Gümrük Kanunu’nda kısmi değişiklikler gerçekleştirilmiş olmakla birlikte, gümrük birliğinin esaslarını içeren ve bu birliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye’nin, AB’nin gümrük işlemleriyle ilgili temel mevzuatını benimsemesini öngören bu Kararın 26’ncı maddesi hükmü gereği; Topluluk Gümrük Kodu hükümleri esas alınarak hazırlanan 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu 4.11.1999 tarihli ve 23866 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 5.2.2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

27.10.1999 tarihli 4458 sayılı Kanunla AB ye dönük uyum mevzuatları çerçevesinde o günün şartlarında, Avrupa Birliği uygulamalarına oldukça yaklaşma gerçekleştirilmiştir.

2000 yılında yürürlüğe giren yeni Kanun esas olarak iki temel hedefi benimsemekte idi. Bunlardan biri sınır geçişlerinin mümkün olduğu ölçüde hızlandırılması ve gümrükte bekleme sürelerinin minimum düzeye indirilmesi, diğer hedef ise gayri yasal ticaretin önüne geçecek tedbirlerin alınmasıdır.

Birinci hedefin gerçekleşmesi için gümrük formaliteleri asgariye indirilecek, zaman kayıpları ve gereksiz harcamaların önüne geçilecek ve böylelikle dış ticaret işlem maliyetleri düşürülerek, özellikle ihracata dayalı sanayi için girdi niteliğindeki mallar zamanında ekonomiye kazandırılacaktır.

İkinci hedefte ise kaçakçılığı önleyecek yeni kontrol mekanizmaları devreye girecektir.

Ne var ki, bir taraftan daha az işlem ve gümrük kontrolünü gerektiren hızlı gümrük geçişleri, diğer taraftan kaçakçılığı önleyecek yeni denetim mekanizmaları birbiriyle tamamen çelişen uygulamalar gibi görünmektedir. İşte bu birbiriyle çelişir görünen iki hedefin gerçekleştirilmesine yönelik uygulamalar ise risk analizleri ve beyan esasına dayalı gümrük sonrası kontroller olarak karşımıza çıkmaktadır.

2000 yılından bu yana yürürlükte bulunan Gümrük Kanunu gümrük sonrası kontrol esaslarını belirleyerek yukarıdaki hedeflerin gerçekleşmesine ciddi katkıda bulunmakla birlikte beyan esasını tam olarak uygulanamamış, piyasa denetim ve gözetimi hep ikinci planda kalmıştır. Bunda biraz sonra da değineceğim, gümrüğün asli fonksiyonları dışında pek çok görevi üstlenmiş olmasının ve diğer kurumların kendi üzerlerine düşen görevleri yapmaları konusunda gümrük ile entegre bir çalışma içerisine girememelerinin etkisi büyük olmuştur.

Bugün diğer ülkelerin uygulamalarına baktığımızda artık gümrük idareleri yukarıda belirtilen iki temel hedefi esas almakla birlikte gümrük geçişlerinde yapılan kontroller tamamen dış ticarete konu eşyanın kamu ahlakı, kamu düzeni, kamu güvenliği, insan, hayvan ve bitki sağlık ve hayatlarının korunmasına yöneliktir. Gümrük idareleri bu hedef üzerine

yoğunlaşmıştır. Oysaki halihazırda Türk Gümrük İdareleri onlarca kurumun denetim ve gözetimine tabi olan ürünlerde bu kurumların görev alanlarına giren kontrolleri halen gümrükte gerçekleştirmektedir. Mükellef beyanı dikkate alınmamakta, mutlak surette gümrükte eşya üzerinde gerçekleşen kontroller sonucunda düzenlenen kontrol evrakları karşılığında dış ticaret işlemi sonlandırılmaktadır.

İşte bu günkü panelimize konu 7.7.2009 tarihli 5911 sayılı Kanun, diğer ülkelerde uygulanmakta olan sistemin ülkemizde de uygulanabilmesine yönelik Kanun değişikliklerini içermekte ve Panel başkanını oluşturmaktadır.

Bu kanunla Avrupa Birliği Gümrük Mevzuatına uyum daha da ileri bir düzeye ulaşmış ve bu kanunla ilk defa ülkemizde beyan esası getirilmiştir. Beyan esası denilince, yazılı olarak veya elektronik ortamda yapılan beyanların doğru kabul edilerek işlem yapılmasıdır. Yani hiç bir ön araştırma-kontrol gibi işlemlere başvurmadan mükellefin beyanını doğru kabul ederek işlemlerin bitirilmesi. Daha da güzeli bir Türk vatandaşının söylediğinin doğru kabul edilerek işlem yapılması ilk defa bu Gümrük Kanunu ile gümrük idarelerinde gerçekleşecektir. Dolayısıyla bu bir milattır. Belki uygulaması zaman alacaktır. Ancak kanun olarak gümrükler bu işi başarmıştır. Gümrükten sorumlu Sayın Bakan Hayati Yazıcı beyefendi, bununla ne kadar gururlansanız azdır. Zira Türkiye Cumhuriyetinde hiç bir kanunda henüz bu kadar etkin bir şekilde uygulanabilecek beyan esasına dönük bir hüküm yoktur.

Ancak, bu kanunun uygulanması oldukça zordur. Çünkü konuşmamın başlarında da kısaca değindiğim gibi yıllarca birçok kurum işini gümrük idarelerinde sonuçlandırmaya alışmışlardır. Gümrükler de asli fonksiyonları dışındaki tüm bu görevleri kabul etmiştir. Şimdi bunu hemen ayıklamak oldukça zordur. Ama anahtar beyan esasıdır. Bundan sonra sırayla her şey mükellefin beyanının doğru kabul edilmesine ve daha sonra onun piyasada gözetim ve denetimine gelecektir.

Bu çerçevede önce dış ticaret uygulamalarının değiştirilmesi gerekir. Gümrük, sadece gümrük işlerine dönük bir yapıya kavuşturulduktan sonra, yani başka kurum ve kuruluşların kontrol, muayene, tahlil ve benzeri hizmetlerinin gümrük işlerinin bitmesine müteakip, tüketiciye sunulmadan önce mükellefin iradesinde yapılması durumunda bu kanun değişiklikleri bir anlam ifade edecektir.

Bu anlamda topyekün mantık değişikliği gerekmektedir.

Kamu yöneticileri istikrarı esas alan, değişiklikleri daha önceden sivil toplum örgütleri ile paylaşıp ortak bir görüş oluşturarak gerçekleştirmelidirler.

Sivil toplum örgütleri de piyasa gözetim ve denetimini için toplumu aydınlatıcı çaba sarfetmelidirler.

Bu düşünce içerisinde olunması halinde ortaya konan mevzuatlar sürekli değişikliklere maruz kalmayacak ve bir istikrar sağlanacaktır. İstikrar ise iş aleminin ileriye yönelik hedeflerinin oluşturulmasına katkı sağlayacak ve böylelikle güven ortamı da doğmuş olacaktır ve sistem çalışacaktır.

Diğer taraftan, TSE, Hıfzı Sıhha, Dış Ticaret, EPDK, Tütün Kurumu, Tarım İl Müdürlükleri laboratuvarları gibi kuruluşların sınırlarda, limanlarda ve hava alanlarında gümrük özet

beyanlarının varış gümrüklerinden giriş kapılarına intikalinden sonra insan, hayvan ve çevre sağlığına yönelik olarak canlı hayvan ve bitkiler ile gözetim ve takipteki ürünler için ülke giriş izinlerini onaylamaları aşamasından itibaren kendi kanunlarını tatbik edebilir. Yani meri bu kanunla eşyayı alıcısına direkt gönderebilir, beyanını sonra alabilir veya beyanı elektronik ortamda alıp başkaca bir işleme tabi tutmadan yine alıcısına teslim edebilir. Bu kanun bahsettiğim hedefleri gerçekleştirebilecek imkanı Türk Gümrük İdaresine tanımaktadır.

Dış ticaretimizin önünü biraz daha açacak bu yeni yapının kurulmasına ön ayak olacak yeni Yasa ve bu Yasanın uygulamasına yönelik mevzuatların hayata geçirilmesindeki değerli katkılarından dolayı başta Sayın Bakanımız olmak üzere Müsteşarlığımızın değerli bürokratları ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor ve bu günkü seminerimizin karşılıklı değerlendirmelerle bu yeni oluşumlara ciddi katkılar sağlayacağı umuduyla hepinize saygılar sunuyorum.

Devlet Bakanı Sayın Hayati YAZICI'yı konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.